

V 882

HERMANNI ZOLLII

JCTI. CONSILIARII HASSIACI ET PROFESSORIS IVRIS IN
ACADEMIA HASSO-SCHAVMBVRGICA PRIMARI

Kauff hebt Kiethe nicht auf,

SIVE

COMMENTATIO

AD L. EMPTOREM IX. COD. DE LOC. ET COND.

QVA

**COMMVNIS SENTENTIA ET HINC
ENATA VVLGARIS PAROEMIA**

Kauff geht vor Kiethe

DENVO ET FVSIVS REFELLITVR.

IENAE

SVMPTIBVS IO. FRID. SCHILLII 1742.

HERMANNI ZOLLII

ACADEMIA HASSO-SCHWABURGICA PRIMARI
1CTI CONSILIARI HASSIACI ET PROFESSORIS IVRIS IN

Handwritten title in Gothic script: *Handwritten title in Gothic script*

SIVE

COMMENTATIO

AD L. EMPTOREM IX. COD. DE LOC. ET COND.

D. V. A.

COMMUNIS SENTENTIA ET HINC
ENATA VULGARIS PAROEMIA

Handwritten title in Gothic script: *Handwritten title in Gothic script*

DEUS ET FYSIS REPELLITUR

LENAE

SAMPTIBUS IO. FRID. SCHILLII 1712

P R A E F A T I O

Interpretes Juris Romani, uti nemini in
jure vel parum versato ignotum est, inter
modos finiendi locationem referunt, si res lo-
cata alienatur aut vendatur, ideoque alienatio-
ne aut venditione rei locatae ipso jure finiri loca-
tionem & singularem successorem contractui loca-
tionis stare non teneri, sed conductori propter
intempestivam expulsionem tantum adversus loca-
torem actionem ad interesse competere, nisi pro
observatione contractus hypotheca sibi prospexe-
rit, uno ore docent, ac tradunt. Quae quidem
sententia adeo in foro invaluit, ut etiam in vul-
garem parvitiā: Kauff geht vor Miethe: abie-
rit.

PRAEFATIO.

rit. Sed cum hanc sententiam jam dudum erroneam deprehendissem, publica quadam disputatione An. 1687. hic habita perspicue satis ut mihi quidem videtur, errorem istum ostendi. Uti autem communes & tritas sententias in dubium vocare ægre ferri solet, ita etiam contigit, ut theses nostræ VIRO a CONSULTISSIMO & EXCELLENTISSIMO DOMINO OTTONE PHILIPPO ZAVNSCHLIFFERO, Jcto in Marpurgensium Academia celeberrimo, affine nostro honoratissimo, per vindicias communis sententiæ fuerint impetitæ, his ego An. 1690. refutationem opposui, quam CONSULTISSIMVS DOMINVS ANTAGONISTA per vindicias vindiciarum An. 1691. elidere conatus est. Quibus ego quidem tempestivam responsonem debebam, sed aliis occupationibus tunc temporis impeditus hanc stationem

ne-

P R A E F A T I O.

*negligere coactus fui, & quia mentem meam me
satis explicuisse mihi videbatur, cum viro ami-
cissimo ferram contentionis ulterius recipere
animus non erat, unde factum est, quod EXCEL-
LENTISSIMVS DOMINVS ANTAGONI-
STA moram hanc pro tacita responsionis re-
nunciatione non immerito accipiens totam no-
stram collationem de genuino sensu legis §. Cod.
de loc. & cond. An. 1698. recudi & doctissimis
suis scriptis & tractatibus jamdum inseri cura-
verit. Sed cum postea omnibus paulo accuratius
perlectis & perpensis deprehenderem, me textus
qui de expulsionem conductoris loquuntur, paulo
benignius, quam rigor Juris Romani efflaga-
tat, exposuisse, ideoque omnem scrupulum vin-
diciis non ademisse, operæ pretium esse duxi in
majorem veritatis elucidationem argumentum hoc
de intempestiva expulsionem conductoris, præser-
tim,*

P R A E F A T I O.

tim, cum istud in foro satis frequens, & secundum ANTONII FABRI de Error. pragmat. decad. 26. error. 8. num. 1. Sententiam errores, qui in foro invalescunt, periculosiores sunt, quam qui in schola, ad incudem revocare & errorem communem magis perspicue & clarius, quam hactenus forsitan factum est, adductis eum in finem ipsis fontibus, quibus communis & mea sententia eidem contraria fundatur, in aprico ponere. Quod quidem tanto melius & explicatius me facturum esse arbitratus sum, si thema aliquod, in quo totum hoc argumentum, quasi in summa & breviter ob oculos ponitur, praemittam, illudque distincte per textus & juris rationes comprobem & illustrem, notatis simul necis ipsius Juris Romani, qui in hoc argumento solent occurrunt.

CON-

CONSPECTVS.

Non alienatione aut venditione rei locata, sed expulsionione Conductoris §. I.

Et quidem ejus tantum, qui prædium rusticum seu fundum conduxit & colonus appellatur, locatio Jure Civili finitur §. II.

Cum enim ex ejusdem juris supposito Conductor, maxime autem colonus, non possideat §. III.

Ideoque ei expulso remedium recuperande possessionis non datur §. IV.

Et emptor similisve singularis successor tali expulso colono ad interese agentis stare non tenetur, nisi ea lege, ut colonus in eadem conditione maneat, emerit, §. V.

Licet quidem Emptori similisve successori singulari colonum etiam ante finitum tempus locationis, si potest, propria auctoritate §. VI.

Adeoque etiam resistentem per vim impune expellere §. VII.

Et hoc modo locationem finiri necesse est: §. VIII.

Colonus tamen intempestivam illam expulsionem pati & singulari successori cedere non tenetur §. IX.

Sed expulsionioni resistere & judicio conventus exceptione contractus nondum finiti, uti locatorem ejusque heredem §. X.

Ita etiam successorem ejus singularem removere potest XI.

Præterea colono ex intervallo, postquam restitutionem fundi denegavit, dejecto interdictum unde vi contra querens dejectientem competit §. XII.

Cedere igitur non tenetur, etiamsi id, quod ejus interese probaverit, solvendum ei offeratur §. XIII.

Ædium autem Conductorem seu inquilinum, nisi certis casibus, nec locatori nec ejus successori quamvis singulari, intempestive expellere licet, §. XIV.

Eique de facto expulso remedium recuperanda possessionis contra Locatorem ejusque successorem etiam singularem competit §. XV.

A

Imo

Inno Jure Canonico quilibet conductor durante contractu in possessione sua etiam contra singularem successorem defendendus est. §. XVI.

Quod & naturali rationi & equitati convenit §. XVII.

Cujus hoc in casu, quo Jus Civile falsa hypothesis nititur & peccatum fovet §. XVIII.

Et communis opinio manifesto errore & iniquitate laborat §. XIX.

In judiciis Christianis merito potior habenda est ratio. §. XX.

§. I.

TRaditionem illam communem, quasi alienatione aut venditione rei locatæ contractus ipso jure finiatur, nec alter alteri ulterius obligatus sit, ideoque Conductorem singulari successori cedere teneri oppido quam erroneam esse, uti jamdudum ostendi, ita etiam in eadem sententia adhuc persisto, eamque ulterius jam firmaturus sum. Quod enim alienationem rei locatæ, quo nomine omnis actus venit, quo dominium vel aliud jus in re in aliquem transfertur. *l. ult. cod. de reb. alien. non alien.* attinet, ita Julianus a Triboniano in *l. 32. ff. loc. cond.* relatus scribit. *Qui fundum colendum in plures annos locaverat, decessit, & eum fundum legavit. Cassius negavit posse cogi colonum, ut eum fundum coleret. Quia nihil hæredis interesset, quod si colonus vellet colere, & ab eo, cui legatus esset fundus, prohiberetur, cum hærede actionem Colonum habere.*
Et

Et hoc detrimentum ad hæredem pertinere, sicuti si quis rem, quam vendidisset, nec dum tradidisset, alii legasset, hæres ejus emptori & legatario esset obligatus. Ecce! Cassius a Juliano ibidem allegatus nullo verbo indigitat, fundo legato finiri locationem, sed tantum quod hoc in casu, ubi fundus pure legatus est, hæres Colonum invitum ad ulterius colendum fundum cogere nequeat, non ideo, quia contractus ipso jure finitus est, uti communis schola tradit, sed, quia hoc in casu, quo fructus fundi ab adita hæreditate non ad hæredem sed ad legatarium pertinent *l. 7. §. 5. ff. de dol. mal. l. 44. §. 1. l. 86. §. 2. l. 120. §. 2. de leg. 1.* hæredis nihil interest colatur fundus nec ne: si igitur colonus ex locato conventus hanc exceptionem: *Tua nihil interest,* opponat, inanis redditur actio hæredis, atque hoc modo omnino quidem finitur locatio, non quidem propter alienationem rei locatæ, sed ob cessans interesse hæredis. Quæ ratio communis est omnium conventionum: scilicet, ut unusquisque rem suam familiarem augeat, & adquirat, quod sua interest *§. 18. Inst. de inutil. stipul.* Hac igitur cessante ipsam conventionem, & exinde

descendentem obligationem ad interesse cessare necesse est. *l. 3. §. 9. ff. ad exhib.* Et ob hanc rationem cessantem Conductor cogi non poterit ab hærede, etiamsi fundus legatus non sit, sed testatur liberationem a mercede conductori legaverit; atque ita non nisi conductoris fundum coli interfit. *E contrario, si legatus sit fundus hoc modo: Ut colonus in conductione maneat: & mercedem hæredi præstet. Alienatio illa contractum non finit, sed non obstante alienatione ex sententia Cassii hæres cogere poterit Colonus ut coleret, quia tunc illius interest, argumento a contrario censu desumpto, quod in jure firmissimum creditur *Everh. in topicis suis loco a contr. sensu n. 1. & seqq.* Plane si colonus vellet colere, & a Legatario prohibeatur, ex ratione juris Romani, quippe quod Colono isti prohibito possessionem & consequenter remedium ejusdem recuperandæ denegat, locationem quidem finiri necesse est, sed hic eventus prius est expectandus. Quid enim si legatarius Colonus non prohibeat, vel quod proprii sui commodi causa, vel ex benevolentia eum prohibere nolit, vel ob dispositionem testatoris, qui fundum salvo con-

contractu legavit, vel ob resistantiam coloni
 eum prohibere non possit aut debeat? Sane,
 hoc in casu finitum esse contractum, ac pro-
 inde Colonum ad præstandam pensionem
 non teneri nemo dixerit. Similiter ex eo,
 quod Ulpianus in *l. 120. §. 2. de leg. 1.* scribit:
Fructus ex fundo jure legato post aditam hære-
ditatem a legatario perceptos, ad ipsum pertine-
re; Colonum autem cum hærede ex conducto
habere actionem. Hoc quidem patet, quod
 Colonus fructus, quos legatarius ex fundo pure
 legato post aditam hæreditatem de facto per-
 cepit, ab eo vindicare non possit, siquidem
 Colonus fructuum dominus aliter non fit, nisi
 ipse vel alius ejus nomine eosdem percepit.
§. 36. Inst. de rer. div. l. 61. §. 8. ff. de furt. l. 60.
§ 5. ff. loc. cond. Non autem contractus hoc ipso,
 quo fundus pure legatus est, cessat, sed, quod
 hic finiatur, efficit perceptio & præreptio fru-
 ctuum, quo ipso Colonus uti frui prohibetur ei-
 que hujus injuriæ reparandæ causa nulla alia
 actio quam sola illa ex Conducto ad interesse
 adversus hæredem competit. Si igitur lega-
 tarius fructus non præripiat atque ita colonum
 uti frui non prohibeat, vel quod nolit, vel
 quod ob resistantiam Coloni non possit, con-

tractus non est finitus. Porro Paulus in *l. 59. §. 1. ff. de usufr.* ait: *Quicquid in fundo nascitur vel quicquid inde percipitur ad fructuarium pertinet: pensiones quoque jam antea locatorum agrorum (ex quibus Colonus fructus naturales quidem antea percepit, sed pensionem adhuc debet) si ipsæ quoque specialiter comprehensæ sunt, (alioquin illæ ad locatorem pertinent l. defuncta 58. ff. de usufr. l. 13. §. 11. ff. de act. Empt.) sed ad exemplum venditionis, nisi fuerint specialiter exceptæ, potest usufructuarius Conductorem repellere.* Id est, si autem usufructuarius pati nolit colonum amplius uti frui, licet ipsi ad exemplum ejus, cui fundus venditus est, (quo respicit ad *l. 25. §. 1. ff. loc. cond. & l. 53. §. 2. ff. de act. Empt.*) Conductorem impune expellere, nisi agri, ex quibus pensio debetur, sint excepti & conventum, ut usufructuarius iis non aliter nisi sub pensionibus utatur; si enim tunc colonum expellit, impune non faciet, sed colono interesse præstare tenebitur. Ex quo iterum apparet, non nuda constitutione ususfructus in fundo alteri locato contractum finiri, sed expulsionem Coloni. Idem etiam in venditione obtinet, & nullibi in jure proditum est, sola

fola venditione rei locatæ ipso jure finiri loca-
tionem, sed ita Gajus ait in *l. 25. §. 1. ff. loc. cond.* *Qui fundum fruendum vel habitationem alicui locavit, si aliqua ex causa fundum vel ædes vendat, curare debet, ut apud Emptorem quoque eadem pactione & colono frui & inquilino habitare liceat, alioquin prohibitus aget cum eo ex conducto.* Venditio igitur rei locatæ non finit contractum, sed prohibitio conductoris, & ab hoc eventu dependet finitio contractus, ideoque, quamdiu Emptor conductorem & præsertim colonum non prohibet, vel quod nolit eoque animo forsan emit, non ut ipsemet fundum coleret, sed pensionem reciperet, vel quod ob prohibitionem legis uti in *l. 3. Cod. de loc. & cond.* cum expellere non possit aut debeat, tamdiu locatio finita non est, ideoque Emptor pensionem a Conductore per actionem locati a venditore sibi cessam exigere potest. Nec movet, quod Emptor fundi non teneatur stare Colono *l. 9. Cod. de loc. & cond.* Ibidem enim dicitur quod Emptor non teneatur stare colono, cui prior dominus locavit, adeoque expulso & ad interesse agentis, non autem, quod nuda emptione fundi finitus sit contractus, & conductor in possessione

constitutus Emptori cedere teneatur, uti id pluribus infra §. 5. exponimus. Solam igitur expulsionem Coloni, non alienationem aut venditionem fundi locati, causam esse finiendi contractum, non tantum ex supra citatis textibus apparet, sed ulterius ex eo evidens est, quod etiam citra ullam alienationem aut venditionem rei locatæ ipse locator ante finitum tempus contractus colonum expellere & ita rumpere possit contractum *l. 15. §. 8. l. 24. §. 4. l. 33. l. 54. §. 1. l. 61. ff. loc. cond. l. 15. cod. eod.*

§. II.

Magis autem communis ille error in ædium conductore seu Inquilino (uti hoc modo a Colono distinguitur *l. 37. ff. de acq. poss.*) conspicuus est, quippe cujus expulsio intemptiva nominatim est prohibita. *l. 3. cod. de loc. & cond. l. 3. §. 3. ff. uti possid.* Et qui contractus cum Inquilinio initus sola alienatione aut venditione ædium finiri poterit, cum ei de facto etiam expulso remedium recuperandæ possessionis contra quemvis expulsorem, adeoque ipsum etiam singularem successorem, detur? uti hanc sententiam ex *L. Aquilius 27. ff. de donat.* pluribus infra §. 15. firmamus.

Nec

Nec ad rem facit, quod Gajus in *l. 25. §. 1. ff. loc. cond.* Conductorem fundi & ædium conjungat, & utrique prohibito actionem contra Latorem concedat. Quamvis enim actio ad interesse non minus Inquilino quam Colono expulso competat, & ambo in eo hæc conveniunt, prærogativam tamen in hoc Inquilinus præ Colono habet, quod illi præter actionem ad interesse etiam remedium recuperandæ possessionis, ideoque duplex actio, detur; In Inquilini itaque arbitrio & electione est, qua experiri velit: Si igitur actionem ad interesse eligat, hoc modo quidem locatio finitur, non quidem propter expulsionem, sed voluntatem Inquilini, qui hoc ipso, quo actionem ad interesse eligit, in dissolutionem contractus consentit: Sin autem ulterius uti frui malit, ideoque pro recuperanda possessione agat, & hoc modo naturalem suam possessionem recuperet, contractus in suo vigore manet.

§. III.

Quod autem conductorem fundi seu colonum ante finitum tempus expellere & hoc modo contractum finire liceat, regulis quidem

B

dem

dém juris naturalis non convenit, sed juri civili debetur: quippe quod Locatorem tantum pro possessore fundi locati agnoscit, Colonom autem nullo modo, ne quidem naturaliter possidere, sed tantum nomine locatoris in possessione esse, eamque nude tenere credit & tradit *l. 1. Cod. commun. de usucap. §. 5. instit. de interd. l. 10. l. 21. §. 3. l. 25. §. 1. l. 30. §. 5. & 6. cum leg. seq. l. 44. §. 2. ff. de acq. poss. l. 6. §. 2. ff. de precar.* Quod tamen maxime & proprie de colono tantum intelligi debet. Quamvis enim Jus Civile in *dd. text.* indefinite de Conductore loquatur & nominatim etiam Inquilinum quoad possessionem eodem censu cum colono habeat *d. §. 5. instit. de interd. l. 6. §. 2. ff. de precar.* Ad exemplum tamen usufructuarii, qui alioquin æque non possidere sed in possessione esse dicitur *d. l. 6. §. 2. §. 5. instit. per quas cuique acq. l. 10. §. ult. ff. de acq. rer. dom. l. 23. §. 2. ff. ex quib. caus. maj. l. 5. §. 1. ff. ad exhib.* Inquilinus loco possessoris constitutus censetur, ideoque, uti usufructuarius, re ipsa & in effectum pro possessore habetur, eique interdictum unde vi conceditur, *l. 27. ff. de donat.* quod tamen Colono denegatur *l. 1. §. 10. ff. de vi arm.* Similiter possessio
Ædi-

Ædium, quas Inquilinus inhabitat, nullibi vacua dicitur, secus quam possessio fundi, hæc enim respectu Coloni vacua diserte appellatur *l. 18. pr. ff. de vi & vi arm. l. ult. ff. de jure fise.* Placitum igitur illud Juris Civilis, quod Conductor non possideat, re ipsa & in effectu non ad Inquilinum sed tantum ad Colonom pertinet, & possessio fundi eo fine intuitu Coloni vacua habetur, ut a locatore, tanquam solo ejus possessore, quocunque tempore, non obstante nuda detentione Coloni ejusque contractu, quippe qui personam locatoris magis quam rem locatam afficit, pro arbitrio ejus, ejusque successoris cum effectu occupari possit. Ut ut enim locator Colono uti frui fundo ad certum tempus promiserit, quoniam tamen hæc promissio nudum factum in patientia locatoris consistens continet, locator ad ejus præcisam observantiam ex Juris Civilis placito non tenetur, sed, si Jure Domini & possessionis fundum rupta conventionis fide atque ita de facto occupet, præstatione ejus quod interest ex regula generali in obligationibus faciendi Jure Romano recepta obligatione sua defungi potest *l. 13. ff. de re judic. §. ult. instit. de verb. oblig. l. 72. pr. l. 68. ff. cod.*

cod. junct. saepe cit. l. 15. §. 8. l. 24. §. 4. l. 33. ff. loc. cond. l. 15. Cod. eod. Quo fine, ut Colonus a difficillima probatione ejus quod interest relevetur, utile & Romanis frequens fuit in casum expulsionis certam poenam a locatore stipulari, cujus rei exempla sunt in *l. 54. §. 1. ff. loc. cond. l. 15. Cod. eod.* Quod consilium in omnibus faciendi obligationibus supeditat Justinianus in *d. §. ult. instit. de verb. obl.*

§. IV.

Cum itaque Colonus ex supposito illo Juris Civilis nullo modo acne naturaliter quidem possideat, consequens est, ut ei possessione sua dejecto remedium recuperandae possessionis, quippe quam non habuit, non detur *l. 1. §. 10. & l. ult. ff. de vi & vi arm.* Sed tantum, si forsitan contra tenorem contractus intempestive dejiciatur, actio ad interesse vel ad poenam in casum expulsionis conventam adversus Locatorem, cum quo contraxit, ejusque haeridem, sive ipse locator aut haeres eum expellat, vel alienatione aut venditione fundi singulari successori causam expellendi praebet, ei conceditur per *textt. saepe cit. in l. 15. §. 4. l. 24. §. 4. l. 25. §. 1. l. 32. l. 33. l. 54. §. 1. ff. loc. cond. l. 15. Cod. eod. l. 120. §. 2. de leg. 1.* Hanc actionem

nem autem Colono Jure Civili competere ex tot perspicuis textibus modo relatis certissimum est. Unde mirari licet, fuisse inter Jctos, qui commune illud dogma Doctorum: Singularis successor non tenetur stare conductori: Et hinc enatum illud vulgare: *Kauff geht vor Miethe*: adeo crude intellexerint, ut gratis migrandum esse Conductori existimaverint, ex hac quidem ratione, quia Conductor jus, simulque eventum alienationis facile evenire potuisse, non ignoraverit, nemo autem videatur fraudare eos, qui sciunt & consentiunt *l. 145. ff. de reg. jur.* Præterquam enim, quod sententia communis errorem fovet, plusquam inepta illatio est. Conductor scivit se Emptori cedere teneri, ergo scivit gratis & ita cedere teneri, ut nec venditorem ad interesse convenire possit, sane manifesto juri repugnata hac sententia, ideoque tot verbis, quibus eam refutat Daniel Müller *lib. 4. semestr. cap. 14.* digna non videtur.

§. V.

Quoniam autem actio ad interesse ex contractu locationis descendit, & in personam est, contra singularem locatoris successorem

B 3

locum

locum non habet *l. 25. pr. ff. de obl. & act. junct. l. 25. §. 1. l. 32. l. 33. ff. loc. cond. l. 120. §. 2. de leg. 1.* nisi speciali pacto se adstrinxerit, ut Colonus in eadem conditione maneat. *l. 59. §. 1. de usufr. l. ult. ff. de jure fisc. l. 53. §. 2. ff. de act. empt.* Hic genuinus est sensus famosi illius Rescripti Imperatoris Alexandri ad Fuscum in *l. 9. Cod. de loc. & cond.* quod communi illi errori, quasi venditione rei locatæ contractus ipso jure finiat, ideoque conductor Emptori similive successor singulari cedere teneatur, ansam præbuit. Ita enim verba istius Rescripti sonant & secundum analogiam Juris Romani intelligenda sunt; *Emptorem quidem fundi* qui possessionem ejus occupavit, atque ita ejusdem Dominus effectus est, *necessè non est stare Colono, cui prior Dominus locavit*, ideoque expulso & ad interesse agentis, hoc enim onus sustinendæ actionis ad interesse ad locatorem ejusque hæredem pertinet, *nisi ea lege, ut Colonus in eadem conditione maneat, emit. Verum si probetur, aliquo pacto Emptorem consensisse, ut in eadem conditione maneat Colonus & Emptor nihilominus eum expulerit, quamvis sine scripto, bonæ fidei judicio, ei quod placuit, parere cogetur*; Id est, tunc Emptor ipse

ipse b. fidei iudicio scilicet actione venditi, conventus Colono interesse præstare cogetur. Ad hoc enim quilibet, qui factum aliquod se præstiturum promisit, si promissis non stet, Jure Civili tenetur. *l. 68. l. 72. pr. ff. de V. O. §. ult. inst. eod. l. 13. ff. de re judic.* Non enim dicit textus; Emptorem fundi non teneri stare contractui Coloni cum venditore inito, uti communis schola hæc verba accipit, sed *necesse non esse Emptorem stare Colono* & quidem tali, *cui prior Dominus locavit.* Unde secundum analogiam Juris Romani, quo possessio & per hanc Dominium a Venditore in Emptorem non aliter transit, & consequenter Locator & Venditor *prior Dominus* appellari nequit, quam si Emptor vacuam possessionem fundi jam dum occupaverit & Colonom expulerit, necessario sequitur, verba illius Rescripti de nullo alio Emptore, quam de eo, qui jam dum possessionem adeptus & Dominus factus est, ideoque similiter non de Colono adhuc in possessione constituto, sed de ejecto, & propter ejectionem illam conquirente, & ad interesse agente, accipi posse ac debere. Est enim constans & certissimum Juris Romani (de Jure Naturæ aliud dicendum

dum est) dogma, quod Dominium a Venditore in Emptorem non transeat priusquam hic actuale possessionem rei venditæ adeptus sit *l. 20. Cod. de pact. §. 3. instit. de empt. & vend. l. 12. Cod. de prob. l. 13. Cod. de distr. pign. l. 8. Cod. de act. Empt.* Et quidem, ut possessio & consequenter Dominium fundi locati in Emptorem transeat, nominatim requiritur, ut Emptor possessionem ejus occupaverit, vel patiente Colono eum in vacuam possessionem induci, cujus exemplum est in *l. ult. ff. de jure fisci.* ubi Flavius Staltitius a Valerio Patrono procuratore Imperatoris & venditore in vacuam possessionem fundi locati & venditi inductus legitur; Vel, ut Emptor propria autoritate possessionem occupaverit, & Colonum prohibuerit & expulerit *l. 25. §. 1. ff. loc. cond.* Quamdiu igitur Emptor vacuam & actuale possessionem adeptus non est, tamdiu nihil juris ad eum transit, sed possessio & dominium penes venditorem remanet. *d. l. 8. Cod. de act. empt.* quod & disertis verbis in Emptore, qui jussu venditoris vacuam possessionem fundi locati & venditi apprehendere volebat, a Colono autem admissus non erat, tradit Papinianus in *l. 18. pr. ff. de vi & vi arm.* dicens:

dicens: *Neque enim ante omissam possessionem a venditore videri, quam si tradita fuisset Emptori, quia nemo eo animo esset, ut possessionem amitteret propter Emptorem, quam Emptor adeptus non fuisset:* Apprehensio igitur possessionis, quæ longa manu (oculis scilicet & affectu) fieri dicitur *l. 1. §. 21. l. 18. §. 2. ff. de acq. poss.* hoc in casu, quo Colonus fundum corporaliter detinet, ideoque possessio naturaliter vacua non est, locum non habet *l. 79. ff. de solut. & liberat.* Ficta traditio, quæ & brevi manu fieri dicitur, non obtinet, ubi Emptor fundum locatum non tenet sed eum sibi cedi a Colono postulat. *§. 43. instit. de rer. divis. l. 9. §. 3. ff. de acq. rer. domin. l. 43. ff. de jur. dot.* Per Symbolicam autem traditionem possessio tantum rerum mobilium, quæ ob molem & magnitudinem suam de manu in manum transferri nequeunt, non autem possessio fundi, de qua in *d. l. 9.* agitur, transit *l. 1. §. 21. ff. de acq. poss. l. 74. ff. de contr. empt.* Et traditione documentorum literariorum rei donatæ (non venditæ) dominium quidem non autem possessio (de qua hic maxime quæstio est) transfertur *l. 1. Cod. de donat.* De tali igitur emptore, qui jam dum per actualem oc-

C

cupa-

cupationem fundi possessionem & hoc ipso
 dominium ejusdem adeptus erat, dicitur,
 quod is Colono expulso stare non teneatur.
 Ad quid? ad præstandum scilicet interesse.
 Hoc enim unicum est, quod Colonus intem-
 pestive expulsus pro injuria illata Jure Roma-
 no exigere potest. Hanc actionem autem
 Imperator Colono contra Emptorem dene-
 gat, dicens: non necesse esse Emptorem Co-
 lono ad interesse agenti stare, nisi ipsemet
 Emptor partes locatoris susceperit, & usum
 rei locatæ Colono promiserit, tunc enim, si
 promissis non stet, a Colono conveniri po-
 terit ad interesse, idque etiam tradit Paulus
in l. 59. §. 1. ff. de usufr. in verb. *nisi pensiones*
 fuerint specialiter exceptæ: & Labeo in l. 53.
 §. ult. verb. Nominatim enim de habitatoribus
 insule recipi oportet alioquin eos Emptor impu-
 ne prohibebit, ff. de act. empt. in fisco autem
 fundum locatum vendente hoc pactum sub-
 intelligitur, etsi enim in venditione rei loca-
 tæ a fisco facta nominatim conventum non
 sit, ut Emptor contractui Coloni staret, ni-
 hilominus favore fisci hoc actum censetur, ne
 scilicet Colono ab emptore expulso Fiscus,
 sed ipse Emptor & singularis successor ad præ-
 stan-

standum interesse teneatur *l. ult. ff. de jur. fisc.*
 eoque pertinet consilium Gaji in *l. 25. §. 1. ff.*
loc. cond. quod ibidem locatori qui fundum al-
 teri locatum vel aedes vendere vult, sugge-
 rit, ut ab Emptore sibi caveri curet, ut Con-
 ductori eadem partione apud Emptorem frui
 liceat: alioquin si Conductor ab Emptore
 expellatur, venditor actionem ex conducto
 ad interesse sustinere tenetur, cui incommo-
 do hoc pacto occurrere potest. Nullatenus
 igitur ex Alexandri Rescripto inferre licet,
 quasi nudus Emptor aut alius singularis suc-
 cessor, qui possessionem rei locatæ nondum
 adeptus est, nullo modo teneatur stare con-
 tractui conductionis, ideoque Conductor illi
 cedere teneatur. Siquidem in *d. l. 9.* non di-
 citur, quod Emptor non teneatur stare con-
 tractui Coloni multo minus quod Colonus
 Emptori cedere teneatur. Verum quidem
 alias est, Emptorem contractui Coloni, ita
 ut ex eo a Colono conveniri possit ad interes-
 se, stare non teneri, aliud tamen est si Em-
 ptor, qui causam & jus suum a locatore ha-
 bet, contra Colonom in possessione constitu-
 tum agat, eumque ad cedendum urgeat, tunc
 enim ille huic in possessione constituto & ex

contractu excipienti stare omnino cogitur,
l. 6. ff. de except. quod pluribus firmam in
 sequentibus. Similiter limitatio illa: *Nisi ea
 lege emerit.* In communem interpretatio-
 nem illius Rescripti non quadrat, sed eam
 pariter refellit. Siquidem hoc modo seque-
 reretur, quod si Emptor ea lege, ut Colo-
 nus in eadem conditione maneat, emerit,
 præcise teneretur stare contractui, ideoque
 Colonum expellere non possit, quod falsum
 est. Non obstante enim tali pacto nihilomi-
 nus Emptor Colonum expellere poterit, nec
 ille huic possessionem restituere tenetur, hoc
 tantum interest, quod tunc ipsemet Emptor
 pœnam conventam aut interesse præstet su-
 pra *cit. text. in l. 53. §. ult. ff. de act. empt. l.
 59. §. 1. ff. de usufr.* Uti bene notat Hahn. ad
 Wefenbec. *ad tit. ff. loc. cond. n. 13.* Melius au-
 tem ista limitatio in regulam illam, qua sin-
 gularis successor non tenetur stare actioni ex
 contractu sui autoris, quadrat: nisi contra-
 ctui se staturum speciali pacto promiserit,
 tunc enim singularis successor si non stet, ad
 interesse conveniri potest. Denique etiam
 reliqua verba Rescripti satis manifesto argu-
 unt, ibidem non agi de Emptore extra pos-
 ses-

feffionem constituto, ideoque contra Colonom ad cessionem agente, sed de Emptore qui fundum occupaverat, ideoque a Colono conventus & reus erat: De hoc enim ibidem quaeritur: An stare & respondere teneatur Colono? Verbum enim: *cogatur*: ostendit Emptorem ibidem in possessione fundi & Reum fuisse: Reus enim a iudice cogitur, non autem Actor, sed si hic exceptionem a Reo objectam elidere non valet, condemnatione Reus eximitur, & in possessione sua manet *l. 2. pr. & l. 22. ff. de except.* Unde manifesto apparet, communem interpretationem huius Rescripti oppido quam erroneam esse, eoque non magis quam reliquis textibus in §. I. supra relatis & explicatis commune illud dogma probari.

§. VI.

Si igitur Emptor similisve singularis successor Jure a locatore in se translato abuti, & fide conventionis rupta Colonom expellere velit, & Colonus ejus conatui resistere vel non audeat, vel ob defectum virium non possit, licet ipsi fundum propria autoritate occupare & Colonom expellere. Non quidem quod hoc naturaliter justum sit, siquidem

dem Conductor non tantum naturaliter & vere possidet, sed etiam naturale hoc præceptum; *pacta sunt servanda*: non tantum ad locatorem ejusque hæredem, sed etiam ejus singularem successorem suo modo pertinet, & hic factum locatoris suo modo & in tantum, ut ratione fundi locati eandem exceptionem, quæ ratione istius fundi locatori objici poterat, sustineat, præstare tenetur *l. 6. ff. de except. l. 4. §. 27. ff. de dol. mal. & met. except. l. 143. l. 149. ff. de R. I.* Nec enim locator alienatione aut venditione fundi deteriores conditionem Coloni facere & exceptionem ex contractu competentem ei adimere & hoc modo plus juris in Emptorem transferre potest quam ipse habet. Sed expulsio hæc privata & intempestiva, si de facto contingat, in locatore quidem non aliter, quam præstatione ejus quod interest, punitur, in singulari autem ejus successore, nisi observationem contractus nominatim promiserit, prorsus impunita est *l. 53. §. 2. ff. de act. empt. ibi impune prohibebit l. 59. §. 1. ff. de usufr. l. 25. §. 1. ff. loc. cond. l. 9. Cod. eod. l. ult. ff. de jur. fisc.* Et hoc sensu Emptor similisve successor singularis Colonum expellere potest, eodem modo, quo concubinam ha-

habere, aut contrahentibus se invicem in pretio circumvenire, aut quod nudo pacto promissum est non servare Jure Civili permissum est *l. 3. ff. de concub. l. 16. §. 4. ff. de minor. l. 22. §. 3. ff. loc. cond. l. 45. ff. de pact. l. 27. Cod. de loc. & cond. add. Grot. de Jure B. & P. lib. 1. c. 1 §. 17.* Non autem quod expulsio illa naturaliter justa & ideo licita sit: Multa quippe sunt quæ naturaliter illicita sunt, Jure Civili tamen non vindicantur aut puniuntur *arg. cit. textt.* Et huc pertinet illud Pauli: Non omne quod licet honestum est *l. 144. ff. de reg. jur.* & Ciceronis pro Balbo: *Est aliquid quod non oporteat, etsi licet.*

§. VII.

Adeo autem hæc expulsio permessa est, ut resistentem etiam per vim expellere liceat: Quamvis enim propria autoritate jus sibi dicere & alterum e possessione sua per vim dejicere sub gravi pœna Jure Civili prohibitum est *l. 176. ff. de R. I. l. 13. ff. quod met. caus. l. si quis in tantam 7. Cod. unde vi l. pen. & ult. ff. ad L. Jul. de vi publ.* Quoniam tamen hoc ipso, quo Colonus locatori ejusque successor ingressum in fundum & perceptionem fructuum naturalium (in his enim possessionis naturalis commodum consistit, *l. 11. ff. de vi & vi*

vi armat.) denegat, vim ei facit, & hoc pacto sibi possessionem aliquam arrogando locatorem possessione sua deiecit videtur *d. l. 11. & l. 12. & l. 18. pr. ff. de vi & vi armat.* leges illæ pœnales utpote quæ tantum possessori, qualis Colonus non est, vim fieri prohibent, locum non habent, quin potius hæc violentia locatoris ejusque successoris ex supposito Juris Civilis, quo solus locator non autem Colonus possidet, & consequenter Colonus locatori vel ejus successori ingressum in fundum prohibendo vim facit, lege permittente fit. Vim enim vi repellere, & eum, qui alterum deiecit, in continenti vicissim deiecere, & hoc modo possessionem suam privata autoritate defendere Jure Civili permittum est *l. 3. ff. de just. & jure l. 45. §. 4. ff. ad l. Aquil. l. 1. §. 27. & 28. l. 3. §. 9. ff. de vi armat. l. 1. Cod. unde vi.* Judicialis autem expulsio, hoc casu, quo tempus locationis nondum est finitum, locum non habet. Interdictum enim *unde vi* quod alioquin locatori, vel ex ejusdem cessione Emptori similive successori singulari contra Colonom restitutionem fundi detraçantem & resistentem competit, eo casu quo Colonus justam causam non restituendi habet, cessat

cessat *d. l. 12. in fin. ff. de vi & vi arm.* Frustra igitur eo casu, quo Colonus cedere non vult, Emptor ad iudicium remittitur, præsertim, ubi aliquod intervallum post denegationem restitutionis intercedit, & hoc modo Colonus naturalem possessionem adeptus est *d. l. 12. & 18. pr. ff. eod. de quo infra §. 11. & 12. fufius agitur.* Unde apparet, communem sententiam, quasi adversus resistentem opus sit iudicio, cum supposito suo: Emptor non tenetur stare Conductori: Juri Civili non convenire, sed erroneam, & consequenter quaestiones illas Doctorum, an propria auctoritate Colonus expellere, & quando id liceat, & quibus clausulis & cautelis hoc casu opus sit? de quibus inter alios Excellentissimus Dn. Stryk *de cautel. contract. sect. 2. c. 8. §. 9. & seqq.* agit, secundum hypothefim Juris Civilis inanes esse. Accedit, quod pactum illud: ut creditori propria auctoritate fundum oppignorum occupare liceat; non valeat, nec a pœna violentiæ in totum excuset *l. 3. Cod. de pign. & hypoth.* Si igitur expulsio privata & violenta, jure non liceret, sane ex pacto Emptoris cum Venditore inito licita fieri non po-

D

te-

terit *d. l. 3.* Pactis enim privatorum jus publicum ejusmodi privatam violentiam prohibens mutari & quod turpe & illicitum est licitum effici nequit *l. 27. §. 4. l. 38. ff. de pact. l. ult. ff. de suis & leg. hered.*

§. VIII.

Hoc igitur modo, quo expulso Colono nulla actio pro recuperanda possessione datur, ideoque is ab usu fundi prohibitus manet, locationem finire necesse est. Qui modus finendi peculiaris est, & Juri Civili tantum debetur. Alioquin enim nihil tam naturale est, quam unumquodque eodem modo quo colligatum est, resolvi *l. 35. ff. de R. I.* & consequenter contractus locationis mutuo consensu initus mutua, non autem unius contractantium voluntate, dissolvi potest ac debet *§. ult. instit. quib. mod. toll. obl. l. 3. Cod. de rescind. vend. l. 5. Cod. de obl. & act.* Et quia præterea actio illa ex contractu ad interesse ad singularem successorem non pertinet, consequens est, ut hic, nisi speciali pacto observationem contractus promiserit, factum illud expulsionis impune ferat *l. 53. §. 2. ff. de act. empt. l. 59. §. 1. ff. de usufr. l. ult. ff. de jur. fisc. l. 9.*

l. 9. Cod. de loc. & cond. atque hæc genuina Juris Romani sententia est.

§. IX.

Colonum autem, nedum inquilinum, ejusmodi intempestivam expulsionem a locatoris successore singulari pati eique cedere teneri, nullibi in Jure Romano vel scriptum aut pictum est, neque etiam ulla hujus dogmatis solida ratio Naturalis aut Civilis reddi potest, quin potius hæc traditio perspicuis juris textibus, rationi naturali & in hac fundatis ipsius Juris Romani regulis in universum reclamant. Quodenim rationes communis sententiæ, quibus erroneam suam interpretationem legis *9. Cod. de loc. & cond.* fulcire fatagunt, attinet, Verum quidem *primo* est, quod Colonus cum singulari successore non contraxerit, unde etiam eidem actio illa personalis ex contractu contra eundem non datur, exinde tamen non sequitur, quod cedere teneatur, quin potius ex eo, quod alter cum altero non contraxit, ideoque Colonus ad cedendum se non obligavit, hic cedere non tenetur. Et quamvis Emptor similisve successor rei vindicationem aut interdictum *unde vi* propter denegationem restitutionis fundi

D 2

locati

locati ex cessione venditoris in se translatum instituat, quoniam tamen Colonus ex contractu fundum locatum iuste detinet, utraque actio propter exceptionem contractus & doli inefficax est, uti pluribus infra persequimur *Secundo*. Ex eo, quod Colonus non possidet ideoque nullum jus in re habet, nullatenus inferre licet, quod singulari successori cedere teneatur, alioquin sequeretur, quod etiam locatori ejusque hæredi cedere cogatur, quod falsum est, & ipsi Doctores contrarium recte docent *in l. non ab re 10. Cod. unde vi*. Sequeretur etiam, quod Colonus cedere teneretur etiam si impensas fecerit in fundum, quod iterum Doctores *in l. 12. ff. de vi & vi arm.* non admittunt. Quin potius Colonus ideo, quod justam retinendi causam habet, si contractus nondum est finitus, etiam Domino ejusque in dominio successori cedere non tenetur *d. l. 12.* Nec majoris ponderis est. *Tertio* argumentum ex eo desumptum, quod singulari successori Colonum propria autoritate adeoque etiam per vim expellere liceat, siquidem & hoc ipsi locatori licet, cui tamen Colonus ante finitum tempus contractus cedere non tenetur *arg. l. 17. §. 3. ff. commod. gloss. & Dd. in l. 10. Cod.*

Cod. unde vi. Licet igitur locatori ejusque
 successori Colonum expellere, non quia hoc
 interna justitia & naturaliter justum est, sed
 quia expulsio illa, cum primis a singulari suc-
 cessore suscepta, ex ratione Juris Civilis, quod
 Colono expulso actionem contra singularem
 successorem denegat, tantum non punitur.
 Et utcumque Jus Civile justæ detentionis ra-
 tionem non habeat, atque secundum indol-
 em suam ab Ulpiano in *lege 6. ff. de just. &*
jure descriptam in tantum a Jure Naturæ &
 Gentium recedat, ut Colono actionem pro re-
 cuperanda possessione deneget, non tamen in
 totum, & adeo ab eo recedit, ut etiam eidem in
 possessione constituto ex justa causa exceptio-
 nem retentionis adimat, præsertim cum hæc
 facilius quam actio, & cuilibet, qui tantum
 naturalem æquitatem pro se habet, detur
l. 1. pr. ff. de pign. & hypoth. l. 12. ff. de dol. mal.
& met. except. Nulla igitur est consequen-
 tia, Colonus expulsus a singulari successore
 ratione contractus sui agere contra eum non
 potest, ergo in possessione constitutus ei ce-
 dere tenetur, vel Colonus privata authorita-
 te expelli potest, ergo etiam non attentæ ejus
 justæ retinendi causa judicialiter expelli potest

& cedere cogitur. Imo contrarium decedit Ulpianus in *l. 8. §. 1. ff. de bon. auct. jud. possid.* ubi ita scribit: *Si quis fructus ex prædio debitoris capi poterit, hunc creditor, qui in possessionem prædii missus est, vendere vel locare debet. Sed hoc ita demum, si ante neque venierit neque locatum erit, nam si jam a debitore vellocaverat vel venierat, servabit prætor venditionem & locationem a debitore factam, etsi minoris distractum vel locatum: nisi in fraudem creditorum hoc fiat, tunc enim prætor arbitrium dat creditoribus, ut ex integro locationem vel venditionem faciant.* Ecce! Hic creditor immisus est singularis successor, & nihilominus tenetur stare locationi a debitore antea bona fide factæ, etiamsi minoris prædium sit locatum. Plane interpretes Juris nostri, ut erroneæ suæ traditioni patrocinentur, hic exceptionem a prætena sua regula comminiscuntur. Sed frustra, & lubricæ eorum rationes errorem communem magis produnt. Quod enim (uti glossa & alii putant, quos sequitur Gothofredus in notis ad *d. l. lit. L.*) creditor immisus ideo Colonum expellere nequeat, quod Dominus non sit, ideoque minus juris habeat quam emptor, ineptum est.

Si-

Siquidem ad hoc, ut singularis successor Colonum expellere possit, necessario dominium non requiritur, sed sufficit, si tantum jus ali- quod in re, Jure Coloni, tanquam nudi de- tentoris ex contractu potentius, habeat *l. 59. §. 1. ff. de usufr.* Ubi expulsio illa usufructua- rio conceditur, qui tamen non magis Domi- nus est, nec jus in re potentius habet, quam talis creditor, qui cum facultate fructus præ- dii vendendi vel locandi immissus est. Pluri- mi autem ideo creditorem immisum Colo- num expellere non posse existimant, quia alienatio illa, quæ fit per immissionem, non voluntaria sed necessaria sit. Sed nec hæc ratio melioris farinae est; Siquidem immissio creditoris omnino voluntate debitoris saltem indirecta (utpote qui scit, non præstito, quod debet, ad immissionem deventum iri) est con- juncta, ideoque juris effectum pro voluntaria habetur, unde etiam est, quod debitor evi- ctionem pignoris judicis autoritate venditi præstare teneatur *l. 13. Cod. de evict.* Secus quam si contra ejus voluntatem alienatio esset facta, uti si quis ex contumacia possessoris litis æstimationem accipere, atque ita in- vitus rem suam vendere coactus fuit *l. 10. ff. rcr.*

rer. amōt. Imo, quo minus alienatio est voluntaria, eo minus singularis successor contractui sui auctoris stare tenetur, uti exemplo ejus, cuius fundus, quem locaverat, publicatur, docet Africanus in *L. 33. ff. loc. cond.* ideoque hæc ratio sententiam communem magis destruit. Sicut igitur nullibi talis regula, quod Colonus singulari successori cedere teneatur, in jure reperitur; ita etiam ejusdem exceptio in *d. l. 8. §. 1. ff. de reb. auth. jud. possid.* non traditur, sed communiter prætenfa hæc exceptio vera regula est naturali & solida ratione fundata, quam affert Papinianus in *L. 1. §. 3. ff. de pign. & hypoth.* Ubi in casu, quo creditor rem, de cuius dominio debitor ante oppignoracionem cum possessore egerat & per injuriam judicis victus erat, a possessore petebat, dicit: *Non plus habere creditor potest, quam habet qui pignus dedit, ergo submovebitur* (eadem exceptione qua debitor si ageret submoveretur, scilicet) *rei judicatæ exceptione.* Et recte: Qui enim in Jus Dominiumve alterius succedit, non melioris conditionis esse debet quam auctor ejus, a quo jus in ipsum transit, sed eodem jure uti debet, docente Paulo in *l. 175. §. 1. & l. 177. in pr. ff. de R. I.*

§. X.

§. X.

Ulterius autem hanc sententiam, quod Colonus expulsionem intempestivam pati & singulari successori cedere non teneatur, sed ei resistere possit, confirmat Marcellus in *l. 12. ff. de vi & vi arm.* Ubi eo casu, quo Emptor fundi locati a Venditore ad apprehendendam possessionem missus a Colono autem admisus non erat, respondet, interdictum *unde vi* contra Colonom eo casu, quo ob justam & probabilem causam Emptori resistit, cessare, eumque consequenter in possessione & usu fundi locati manere. Justam autem causam resistendi & restitutionem rei locatæ denegandi esse, si ante tempus locationis, finitum res locata repetatur, non tantum sensus communis dicitur, sed etiam Paulus in *l. 17. §. 3. ff. commod.* docet, quod sola obligatio personalis ex contractu commodati descendens intempestivam repetitionem rei commodatæ (eadem est ratio rei locatæ) impediat, his verbis: *Cum autem id fecit (ideest postquam commodavit) tunc finem præscribere & retro agere, atque intempestive usum commodatæ rei auferre, non officium tantum impedit, sed & suscepta obligatio inter dantem accipientemque.*

E

Et

Et hoc etiam Interpretes juris ultro agnoscunt, ideoque in *l. 10. Cod. unde vi.* Ubi Imp. Zenó conductoribus, quibus nulla cognita legibus allegatio competit, facultatem resistendi adimit, inter causas resistendi legibus cognitae nominatim referunt, si tempus locationis nondum est finitum. Ita enim Glossa in *d. l. verb. Allegatio:* dicit. *Sed quae allegatio potest competere Conductori ut resistat? Dicunt quidam quod probet Conductor rem esse suam, quod non placet. Dic ergo, quod tempus conductionis non est finitum & merces integra soluta, vel fecit impensas necessarias aut utiles, idemque tradunt & docent Salycet. Brunneman. & Dd. commun. in d. l. Menoch. remed. recuperand. poss. 11. n. 7. & 22. Perez. in Cod. d. tit. n. ult*

§. XI.

In eo autem Interpretes fallunt & falluntur, dum allegationem illam nondum finiti contractus conductori tantum contra ipsum locatorem ejusque hæredem, non autem contra singularem ejus successorem, competere existimant, ideo, quia alienatione aut venditione rei locatae contractus ipso jure finitus sit & singularis successor eistare non te-

teneatur, ideoque perspicuum hunc textum in *d. l. 12.* qui indefinite ex quacunque justa causa Colono facultatem resistendi contra ipsum singularem successorem concedit, respectu hujus ad causam expensarum restringunt. Siquidem tale dogma quod Emptor contractui conductoris nullatenus ac ne quidem ad sustinendam exceptionem ex eo stare teneatur, nullibi in jure habetur, ut supra evictum est. Et restrictio illa in expressum juris textum & universi juris regulas impingit: Est enim certissimum & ab interpretibus approbatum juris dogma: quod exceptio, quæ ex obligatione ad hæredes transitoria descendit, ideoque rei non personæ contrahentis coheret, etiam singulari successori obstet *l. 4. §. 27. de dol. mal. & met. except. l. 143. ff. de R. I. Bartol. in si quis rem ff. de proc. Bertrand. vol. 6. consil. 168. Paris. vol. 3. consil. 199. Zanger. de except. p. 3. c. 26. n. 213. Lentz. de nom. & act. cess. c. 32. & Dd. ab his allegati.* Nemo enim plus juris in alium transferre potest, quam ipse habet *l. 54. ff. de R. I.* Nec quisquam alterius contrahentis conditionem sine ejus facto deteriorem facere eique actionem vel exceptionem adimere, atque ei nocere potest

l. 11. ff. eod. l. 2. ff. quod vi aut clam. l. 25. §. 2. ff. ad Scf. Trebell. rubr. & t. t. Cod. inter: al. act. vel jud. al. non noc. Ita enim exceptio pacti, de re communi intra certum tempus non dividenda, obstat ei, qui partem rei communis & indivisæ emit & ante finitum tempus dividere vult *l. 14. §. 3. ff. comm. div. l. 16. §. 2. ff. pro soc.* Exceptio doli, quæ ex pacto de non petendo cum defuncto inito descendit, etiam legatario obstat *l. 6. ff. de except.* Exceptio rei venditæ & traditæ obstat singulari successori, qui rem, cujus dominium post venditionem venditori demum quasitum est, atque ita in petitorum transit, a primo Emptore petit *l. 3. §. ult. ff. de except. rei vend. & trad.* Exceptio rei iudicatæ obstat creditori, qui postquam debitor in vindicatione rei per injuriam iudicis succubuit, pignori rem accepit & hypothecaria actione contra possessorem agit *l. 3. §. 1. ff. de pign. & hypoth.* & quæ alia exempla in jure occurrunt. In specie autem ita scribit Pomponius in *l. 67. ff. de contr. empt.* *Alienatio cum fit cum sua causa dominium transferimus, quæ esset futura si apud nos eadem res mansisset, idque toto Jure Civili ita se habet, præterquam si aliquid non nominatim*

tim sit constitutum. Atqui toto Jure Civili aliter constitutum non est, quam ut singularis successor uti ex persona sui auctoris lucrum capit, & in ejus jus succedit, ita etiam exceptionem ex ejusdem contractu sustinere, & hoc modo ejus factum præstare, nec melioris conditionis esse debeat quam ille *textt. supra citt. junct. l. 149. ff. de R. I. l. 175. & l. 177. ff. eod.* Nec interest, an excipiens in vera possessione rei, an tantum ejus nudus detentor sit *l. 17. §. 3. ff. commod. junct. l. un. Cod. etiam ob Chirogr. pecun. pign. ret. poss. l. 1. pr. ff. de pign. & hypoth. l. 1. Cod. si alien. res pign. dat. sit Bachov. de pign. & hypoth. lib. 3. c. 6. n. 1.* Cum igitur exceptio doli, quæ omnibus iis objicitur, qui contra pactum suum quid petunt *l. 2. §. 4. ff. de dol. mal. & met. except.* Locatori ante finitum tempus fundum locatum repetenti obstat, uti communis schola in *l. 10. Cod. unde vi* concedit, eadem etiam Emptori similive successori singulari merito obstat. Exceptio enim doli etiam ex nudo chirographario contractu descendens rei coherens & in rem est *l. 2. §. 2. ff. de dol. mal. & met. except.* ideoque etiam emptori similive in dominio successori singulari obstat *l. 4. §. 27. ff. de dol. mal.*

mal. & met. except. gloss. Salycet. Brunnemann.
 & Dd. in l. un. Cod. etiam ob chirograph. pecun.
 pign. ret. poss. Neguzant. de pign. & hypoth. p. 5.
 membr. 3. n. 46. & 47. Trentacing. var. re-
 sol. lib. 3. rubr. de pign. & hypoth. resol. 10. num.
 ult. Quod Dd. etiam hoc ipso agnoscunt,
 dum Colonò ratione expensarum retentionem
 fundi contra singularem successorem conce-
 dunt gloss. & Dd. in sepe cit. l. 12. ff. de vi arm.
 Atqui si non justior, certe saltem non minus
 justa causa retinendi est, si fundus ante fini-
 tum locationis tempus repetatur, uti iterum
 concedunt, ac concedere tenentur. Ergo
 singulari successori etiam ex hac causa exce-
 ptio retentionis omnino obstat; Alioquin hic
 plus juris habiturus esset, quam Locator e-
 jusque hæres, quod absurdum esse pronun-
 tiat Ulpianus in l. 160. §. 2. ff. de R. I. Imo,
 quamvis alioquin nudus chirographarius Cre-
 ditor, qualis Conductor est, ut ut antiquior,
 creditori hypothecario chirographarium de-
 bitum etiam non offerenti cedere teneatur
 d. l. un. in fin. Cod. etiam ob chirograph. pec. pign.
 ret. poss. Conductor tamen creditori hypothe-
 cario pignus vindicanti cedere non tenetur,
 quin potius creditor ad observationem con-
 tractus

tractus bona fide & citra fraudem ejus initi obitricus est *l. 8. §. 1. ff. de reb. autb. jud. poss.* Tantum igitur abest textum illum perspicuum in *l. 12. ff. de vi & vi arm.* communem illam restrictionem in singulari successore admittere, ut potius communem errorem in aprico ponat. Alia autem est ratio in eo, qui nullam causam a locatore habet, sed suo jure in fundum locatum succedit, uti uxor, cujus maritus constante matrimonio fundum dotalem locavit. Hæc enim matrimonio ante finitum tempus locationis soluto locationi a marito factæ stare non tenetur *l. 25. §. ult. ff. solut. matrim. junct. l. 3. C. ne ux. pro marit.* Resolutio enim jure dantis resolvitur jus accipientis *l. 31. ibique Dd. ff. de pign. & hypoth.* Hinc etiam, si usufructuarius locaverit & ante finitum tempus locationis decesserit, locatio finitur, nec Conductor ejus hæredem ad interesse convenire potest, nisi non ut Usufructuarius sed ut dominus locaverit atque ita conductorem deceperit *l. 9. §. 1. ff. loc. cond.*

§. XII.

Præterea Colono ex intervallo, postquam restitutionem fundi denegavit, dejecto, inter-

terdictum unde vi contra quemlibet expulsorem, five extraneum five ipsum locatorem ejusque successorem universalem vel singularem competere, expresse respondent Marcellus *d. l. 12. ff. de vi & vi arm.* & Papianus *in l. 18. pr. cod.* quorum verba ad majorem veritatis dilucidationem hic afferre lubet. Ita enim Marcellus ait: *Colonus cum, cui locator fundum vendiderat, cum is in possessionem missus esset, non admisit, deinde Colonus vi ab alio dejectus est, querebatur, quis haberet interdictum unde vi? Dixi nihil interesse, Colonus Dominum ingredi volentem prohibuisset, igitur interdictum unde vi Colono competiturum, ipsumque simili interdicto locatori obstrictum fore, quem dejecisse tunc videretur, cum emptori possessionem non tradidit, nisi forte propter justam & probabilem causam id fecisset.* Et tenor Resposi Papiniani talis est. *Cum fundum, qui locaverat, vendidisset, jussit emptorem in vacuam possessionem ire, quem Colonus intrare prohibuit, postea Emptor vi Colonom expulit, interdictis unde vi quæsitum est? Placebat, Colonom interdicto venditori teneri, quia nihil interesset, ipsum an alium ex voluntate ejus missum intrare prohibuerit, neque enim ante omissam possessionem*

nem videri, quam si tradita fuisset emptori, quia nemo eo animo esset, ut possessionem amitteret propter emptorem, quam emptor adeptus non fuisset. Emptorem quoque qui postea vim adhibuit, & ipsum interdicto Colono teneri, non enim ab ipso, sed a venditore per vim fundum esse possessum, cui possessio esset ablata. Quæsitum est, an Emptori succurri debeat, si voluntate venditoris Colonum postea vi expulisset? Dixi, non esse iuvandum, qui mandatum illicitum susceperit. Ambo hi textus sunt perspicui, sed, cum Responsa horum Ictorum, quod Colono interdictum unde vi detur, cum dogmate illo, quod Colonus non possideat, eique interdictum unde vi non detur, convenire non videantur, Interpretes Juris textus istos ad casum, quo Colonus dominium fundi sibi arrogavit, atque ita animo omnem possessionem domino intervertendi restitutionem denegavit & prædo factus est, restringunt, atque hoc modo interdictum unde vi Colono usus tantum conservandi gratia resistenti denegant gloss. Bartol. & Dd. comm. ibid. Menoch. recup. poss. remed. n. 66. Sed contra manifestum verborum tenorem, & Juris Civilis rationem, siquidem in utroque textu species facti

F

facti indefinite sine ulla mentione, quo animo Colonus Emptorem non admiserit, proponitur. Decisio igitur etiam indefinite, ideoque non tantum de Colono, qui denegando restitutionem rei locatæ dominium sibi arrogavit, sed etiam de eo, qui tantum usus sui conservandi causâ Emptorem non admisit, & hoc modo Locatorem de sola possessione naturali dejecit, intelligi debet. Præsertim, cum Marcellus *in d. l. 12.* illam inspectionem, quo animo dejectio facta sit, in hinc quidem afferat, sed eam non ad illam quæstionem, an interdictum *unde vi* hoc casu Colono contra Emptorem? Sed ad alteram, an Venditori contra Colonom competat? expresse accommodet: Unde manifesto apparet, Colonom ex intervallo, postquam restitutionem rei locatæ domino negavit, ideoque hoc modo qualemcunque possessionem, sive Civilem sive Naturalem (neutram enim Jure Civili habet) sibi arrogavit, dejectum, contra emptorem spoliantem & venditorem spoliū mandantem interdicto *unde vi* agere posse, & quidni? Quamvis enim inspecto Jure Naturali, quo Colonus fundum ratione usus vere possidet, intempestivam restitutionem rei locatæ

catae detrectans nihil plus sibi arrogat, quam antea habuit, respectu tamen Juris Civilis, quo nullum penitus animum possidendi habere creditur, ideoque pro nudo detentore habetur, resistantia ejus, qua commodum possessionis locatori ejusve successori ratione usus Naturalis denegat, omnino animum possidendi & consequenter interversionem possessionis Naturalis arguit, ex eo igitur tempore, quo restitutionem possessionis naturalis locatori detrectat, animum possidendi induxisse videtur, ideoque respectu naturalis possessionis æque ut prædo pro possessore merito habetur, & consequenter eidem, sive ab extraneo, de quo casu Marcellus, sive ab Emptore de quo Papinianus agit, dejecto interdictum *unde vi* competit *h. textt. junct. l. 1. §. 9. & §. 45. ff. cod.* Quoniam autem eo casu, quo Colonus dominium sibi non arrogat, sed propter justam causam (qualis est, si ante tempus contractus finitum fundus reposcatur) restitutionem denegat, Locator ex possessione non Civili & omnimoda, sed tantum Naturali dejectus videtur & hæc dejectio domino non præjudicat, sed contractui conveniens est, utraque etiam possessio penes

E 2 duos

duos simul consistere potest. *l. 15. §. 4. ff. de prec. interdictum unde vi*, quod vicissim locatori hoc modo per vim dejecto alioquin competit, propter exceptionem doli, quia usum rei locator contractu promisit, merito cessat. *d. l. 12.* Quod & idem Marcellus in re commodata, cujus eadem ratio est quæ locatæ, tradit in *l. 20. ff. de acq. poss.* his verbis: *Si quis rem, quam utendam dederat, vendiderit, Emptorique tradi jusserit, nec ille traiderit, alias videbitur possessionem Domino intervertisse, alias contra: Nam nec tunc quidem semper Dominus amittit possessionem, cum reposcanti ei commodatum non redditur, quid enim si alia quepiam fuit justa & rationabilis causa* (qualis est si tempus contractus nondum est hñitum) *non reddendi, non utique ut possessionem ejus (dominium sibi arrogando) interverteret?* Ex his itaque textibus dogma illud: quod Colonus non possideat eique expulso interdictum *unde vi* non detur; limitationem accipit, nempe si detrectet restitutionem & deinde, adeoque ex intervallo post denegatam restitutionem expulsio contra ipsum intentatur. Hic enim, quia Colonus ex eo tempore naturaliter possidere incipit, locum habet communi Doctorum

rum calculo approbatum dogma: Spoliatus ante omnia etiam contra ipsum dominum restituendus est; etsi ipsemet antea spoliatorem dejecerit & manifestus prædo sit *d. l. 12. & l. 18. ff. de vi & vi arm. l. 7. Cod. ad L. Jul. de vi publ. l. 7. Cod. unde vi. §. 6. instit. de interdict. l. 4. §. 26. ff. de usucap. & usurp. l. 14. Cod. de agric. & censit. c. 1. c. 5. X. de rest. spol. c. ult. X. de ord. cognit. c. 3. X. de divort. Boër. decis. 238. num. 2. Pachin. contrav. jur. lib. 8. c. 10. Berous in c. 13. X. de rest. spol. Menoch. recup. poss. remed. 1. n. 21. & n. 239. ibique plures allegati Dd. Multo minus igitur talis Colonus, quippe qui ex voluntate Domini, adeoque juste possidet, & consequenter nihil minus quam prædo est, Emptori similive successori singulari cedere tenetur *arg. l. 156. §. 1. ff. de reg. jur. C. qui ad agendum 71. eod. in 6.**

§. XIII.

Et quidem hoc adeo verum est, ut Colonus etiamsi a locatore vel ejus successore præstatio ejus, quod ipsius interesse probare poterit, ei offeratur, cedere non teneatur. Cum enim id quod interest sua natura incertum, adeoque difficillimæ probationis sit *§. ult. instit. de verb. obl. l. 60. ff. eod. l. ult. ff. de in jus voc.*

F 3

l. 24.

l. 24. ff. de. R. I. Ideoque ob difficultatem & defectum probationis plerumque ad exiguam summam deducatur, teste Venulejo in *l. ult. de stipul. præc.* iniqua profecto foret conditio, si ad hanc oblationem cedere & loco usus, qui ipsi ex contractu liquido debetur, difficillimæ & lubricæ probationi ejus quod interest se implicare teneretur. Quod etiam Doctores communiter in casibus, quo cedere conductorem non teneri statuunt, (e. gr. si hypotheca sibi prospexit) agnoscunt & ad talem oblationem eum cedere non teneri docent. *arg. l. 3. §. 3. ff. uti possid. Bald. in l. si merces 25. §. vis major 6. ff. loc. cond. Guid. Pap. in sing. 419. & decis. 180. ubi post Jac. de Aretino hanc conclusionem communem esse dicit, Socin. vol. 4. consil. 90. Fachin. contrav. jur. lib. 1. c. 88. in fin. & alii, quos refert. Roland. a Valle vol. 1. consil. 6. n. 4. & seqq.* Nec ad rem facit, quod ad factum præstandum quis præcise non teneatur, sed præstando interesse liberetur. Recte enim respondet ad hoc Bald. in *d. l. si merces*, quod procedat, si creditor ad factum præstandum agat, non autem si in possessione sit & excipiat, tunc enim factum præcise est præstandum, præsertim tale quod in nuda patientia

tia utendi consistit, & sine corporis molestia præstari potest: Plane, si constet liquido, quid conductoris intersit. Ex. gr. Conductor fundum 20. conduxit, eum autem ipsemet non colit, sed alteri ampliori mercede, (forfan 25.) sublocavit, ideoque ipsius annum interesse in 5. consistit: illudque Conductori solvatur, aut de eo quotannis solvendo idonee caveatur, Conductor Domino rem suam vindicanti omnino cedere tenetur, quia Coloni tunc nihil amplius interest *arg. l. 32. ff. loc. cond. l. 3. §. 9. ff. ad exhib.* Atque hæc de Colono, & quid Jus Civile de eo disponit, dicta sunt.

§. XIV.

Ædium autem Conductorem seu Inquilinum quod attinet, Imperator Antoninus in *l. 3. Cod. de loc. & cond.* ad preces Callimorphoniæ ita referibit: *Æde, quam te conductam habere dicis, si pensionem Domino in solidum solvisti, invitam te expelli non oportet, nisi propriis usibus Dominus eam necessariam esse probaverit, aut corrigere domum maluerit, aut tu male in re locata versata es.* Ecce! hic Imperator dicit, Conductorem ædiam, extra casus ibidem expressos a Domino, quippe ad quem

quem Rescriptum hoc prohibitorium directum est, (ideoque five ab ipso locatore five eius in Dominio successore five universali: five singulari) expelli non oportere. Ex quo patet, melioris conditionis esse Inquilinum quam Colonum. Hic enim ante finitum tempus privata autoritate expelli potest, & hoc modo finitur contractus, uti supra §. 1. & seqq. dictum est, illius autem expulsio five privata five judicialis non soli Locatori, uti Dd. communiter hoc rescriptum accipiunt, sed *Domino* nominatim est prohibita, unde Inquilinus non tantum Locatori vel singulari eius successori expulsionem five privatam five judicialem molienti, secundum vulgatum juris axioma: Ubi offensio est prohibita, ibi defensio est permessa *l. ut vim. 3. ibique Bart. Jason. & Dd. comm. ff. de just. & jur.* resistere potest, sed etiam, si expulsio de facto contingat, utpote contra legis prohibitionem facta, nullius efficaciam est, ideoque contractum finire non potest, quin potius iudex, qui legum minister & custos est, habitationem contra legis prohibitionem a singulari successore occupatam eripere & inquilino, officium eius imploranti, restituere tenetur. Idem etiam tra-

trahit Ulpianus his verbis: *Cum inquilinus dominum cedes reficere volentem prohiberet, æque competere interdictum uti possidetis placuit, testarique dominum, non prohibere Inquilinum, ne habitaret, sed ne possideret. l. 3. §. 3. ff. uti possid.* Unde iterum apparet, tantum abesse Inquilinum ante finitum tempus domino, sive ipse Locator sive ejus in dominio successor sit, cedere teneri, ut Inquilinus eidem, etiam si justam expellendi causam, scilicet ædium reficiendarum habeat, aliter tamen cedere non teneatur, nisi Dominus prius testetur, se non eo animo migrationem ab Inquilino exigere, ne habitaret, sed tantum, ne Inquilinus refectionem ædium prohibendo possessionem civilem & consequenter dominium sibi arrogaret. Hac igitur contestatione non attenda, si nihilominus inquilinus refectionem illam prohibeat, & hoc modo dominum in possessione Civili turbet, interdictum *uti possidetis* contra eum omnino datur *d.l. 3.* Refectis autem ædibus usum ædium Inquilino præcise restituere tenetur. *Ludov. Bolog. in d. l. 3. §. 3. Roman. singul. 232. Franc. Cremon. singul. 74. & post eos Claud. ver. quotid. c. 8. sect. 3. num. 43.* Si igitur dominus restitutionem detrectet &

G

In-

Inquilinum ad ulterius habitandum admittere nolit, quia tunc Inquilinum a Naturali possessione & usu rei deiecisse videtur *arg. l. 6. §. 1. ff. de acq. poss. l. 3. §. 14. ff. de vi & vi arm.* Officio judicis ad restitutionem cogi potest ac debet.

§. XV.

Atque hoc ipsum diserte respondet Papinianus in *l. 27. ff. de donat.* Ubi ita scribit: *Aquilius Regulus Juvenis ad Nicostratum Rhetorem ita scribit: Quoniam & cum patre meo semper fuisti, & me eloquentia & diligentia tua meliorem reddidisti: Dono & permitto tibi habitare in illo cœnaculo, eoque uti: Defuncto Regulo, controversiam habitationis patiebatur Nicostratus, & cum de ea re mecum contulisset, dixi, posse defendi, non meram donationem esse, verum officium Magistri quadam mercede remuneratum Regulum, ideoque non videri donationem sequentis temporis irritam esse. Quod si expulsus Nicostratus veniat ad judicem, ad exemplum interdicti, quod fructuario proponitur defendendus erit, quasi loco possessoris constitutus, qui usum cœnaculi accepit. Ut autem hic textus eo melius intelligatur, sciendum est, his verbis: *Dono & permitto tibi habitare in illo**

illo cœnaculo eoque uti: Regulam habitationem, ut speciem servitutis personalis, Nicostrato non constituisse, alioquin controversia, quam hæredes Reguli Nicostrato movebant (quia servitus habitationis demum morte ejus, cui debetur, intercidit *l. 10. pr. ff. de usu & habit.*) inanis, & ineptus fuisset Papinianus, alioquin Excellentissimus & acutissimus Jctus, inter donationem meram & remuneratoriam hic distinguens: Sola igitur commoditas & facultas cœnaculo utendi nudo pacto permissa & donata erat, interquam & servitutem habitationis differentiam esse constat ex *l. 6. ff. de serv. leg. Giphani. in lect. Altorf. ad l. 32. ff. de donat. num. 6. & 7.* Deinde supponendum est, Jure Romano gratuitam concessionem habitationis vel hospitii non quidem precarium esse *l. 15. §. 1. ff. de precar.* Sed tamen morte donatoris extinguí *b. text. & l. 32. ff. eod.* (Unde autem hoc placitum originem trahat, & an, & qualem rationem habeat? Inter Interpretes non convenit *vid. Cujac. l. 17. observ. 33. Anthon. Faber l. 2. conject. c. 19. & in Error. pragmat. dec. 77. error. 8. Bachov. ad Treutler. vol. 2. disp. 19. th. 2. lit. A. Giphani. in d. l. 32. Wiesenbach. disp. 16. ad ff. §. 16.*) Cum

itaque Regulus verbis epistolæ infertis: *Dono & permitto tibi habitare*: gratuitam habitationem Nicostrato concessisse videbatur, illo defuncto controversiam hic patiebatur ab illius hæredibus. Papinianus autem contra hæredes Reguli respondet ex hac ratione, quia hic non mera donatio sed officium a Nicostrato præstitum Regulus quadam mercede remuneratus erat, atque ita Nicostratus non gratuito, sed quasi pro mercede (cujus locum officium Nicostrati Regulo præstitum subibat) adeoque ut Conductor habitabat. De eo itaque, cui remuneratorie ideoque quasi pro mercede usus coenaculi est concessus, pronunciat Papinianus, eum loco possessoris esse constitutum, ideoque ei expulso succurri debere ad exemplum interdicti, quod fructuario proponitur, scilicet *unde vi*, uti *Gloss. & Dd. comm. in d. text.* id hætenus quidem recte exponunt, sed, quia vident hoc responsum Papiniani ipsorum traditionem (quasi per expulsionem conductoris, etiam ædium, finitus sit contractus, nec ei remedium ad recuperandam possessionem competat) evertere, illud ita restringunt, ut putent conductorem quidem vigore hujus textus officio judicis juvan-

vandum esse contra extraneum spoliatorem, non autem contra ipsum Dominum ejusque in dominio successorem *Gloss. & Dd. comm. in l. & non tantum 19. ff. de hæred. petit. Vincent. Caroc. de loc. & cond. p. 2. tit. de offic. judicis. Menoch. de recuper. poss. remed. 17. & ult. num. 21. Brunneman. in d. l. 27. num. 13. & seqq.* Sed perperam & contra perspicua textus hujus verba. Papinianus enim diserte dicit, conductorem cœnaculi vel ædium *ad exemplum interdicti quod fructuario proponitur* defendendum esse: Sicut itaque usufructuarius, etsi alioquin non magis quam Inquilinus possidere dicitur *l. 6. §. 2. ff. de precar.* loco possessoris tamen habetur, eique proinde tanquam naturaliter possidenti interdictum *unde vi* non tantum contra extraneos *l. 1. §. 45. & l. 13. §. 13. & seqq. ff. de vi & vi arm.* Sed etiam contra ipsum dominum datur *l. 9. §. 1. ff. eod.* Ita etiam Conductor ædium loco possessoris est habendus, & contra ipsum Dominum (uti hic Nicostratus contra Reguli hæredes, a quibus controversiam patiebatur & expulsus erat, & qui non extranei, sed cœnaculi Domini omnino erant) per interdictum *unde vi* quasi adhuc possideret (uti propter subitanæam restitutio-

nem possessionis habetur is, cui interdictum hoc competit *l. 17. pr. ff. de acq. poss.*) defendendus, eique, quia loco possessoris est constitutus, possessio illico restituenda est. *h. text. junct. l. 1. §. dejicitur §. ff. de vi & vi arm.* Communem igitur traditionem quam sequitur Carpzov. *lib. 5. Resp. Elect. 17. cum allegat. ibidem Dd.* maxime in Inquilino oppido quam erroneam esse ex modo allatis perspicuis textibus in *l. 3. Cod. de loc. & cond. l. 3. §. 3. ff. uti possid. & b. l. 27. ff. de donat.* manifestum est. Ut enim Colonum expellere liceat ejusque expulsionem finiatur contractus, & hinc nulla actio nisi sola illa ex Conducto ad interesse contra Locatorem ejusque hæredem competat *l. 15. §. 8. l. 32. l. 33. ff. loc. cond. l. 9. l. 15. Cod. eod. l. 120. §. 2. ff. de leg. 1.* interdictum unde vi ei denegetur *l. 1. §. 10. ff. de vi & vi arm.* De Inquilino tamen idem nullibi, quin potius ejusdem contrarium in *d. l. 3. Cod. de loc. & cond. l. 3. §. 3. ff. uti possid. & l. 27. ff. de donat.* traditur. Nec quicquam in contrarium movet, quod Inquilino æque ac Colono ab Emptore expulso actio non contra Emptorem, sed contra locatorem ejusque hæredem detur *l. 25. §. 1. ff. loc. cond.* Ideoque Em-

Emptor impune prohibere possit Inquilinum, nisi habitationem lege venditionis nominatim exceperit eamque se ei concessurum promiserit *l. 53. §. ult. ff. de act. empt.* Hoc enim intelligendum est de actione ad interesse, quæ, ut personalis ex contractu nec Inquilino nec Colono non nisi contra Locatorem, cum quo contractum est, ejusque hæredem ad interesse, cujus præstatio poenæ vicem sustinet, competit *l. 25. pr. ff. de obl. & act.* Quoad interdictum autem *unde vi* dispar ratio est Coloni & Inquilini, atque id quidem Colono denegatur *l. 1. §. 10. ff. de vi & vi arm.* Inquilino autem contra quemcunque deicientem, adeoque etiam contra Emptorem similemve successorem singularem, conceditur *d. l. 27. ff. de donat.* Multo minus igitur Inquilinus in possessione constitutus Emptori cedere tenetur. Cui enim expulso datur actio ad recuperandam possessionem, ei multo magis dabitur exceptio ne expellatur *l. 156. §. 1. ff. de reg. jur. C. qui ad agendum 71. eod. in 6. l. 1. §. 4. ff. uti possid. l. 1. §. 4. ff. de superfic.*

s. XVI.

Denique etiam Jus Canonicum communi sententiæ contradicit, & qualemcunque
Con-

Conductorem in usu rei conductæ durante contractu defendendum esse statuit. Quod enim Inquilinum attinet Pontifex Clemens III. Statutum illud Bononiense: *Ut nullus Magistrorum seu scholarium super conducendis aliorum hospitibus in læsionem & præjudicium habitantium audeat hospitem convenire, nisi prius constiterit tempus conductionis elapsum, vel Inquilini in hoc favorem suum præstiterint & consensus.* Quod sub pœna excommunicationis & anathematis ab Episcopo Tusculanensi antea factum erat, ratum habet & confirmat *c. 1. X. de loc. & cond.* Recte omnino: Res enim conductæ quoad usum non Domini, sed Conductoris, adeoque hætenus aliena est *l. 5. pr. & s. 2. ff. de injur.* Quam in læsionem Conductoris tantum concupiscere, nedum occupare, lege divina prohibitum & peccatum est, cui Præsules isti occurrere volebant ac debebant. Adeo igitur Conductorem ædium ante elapsum conductionis tempus expellere Jure Canonico non licet, ut durante adhuc contractu ne quidem cum Domino ædium convenire & contrahere liceat, ut intuitu amplioris mercedis ipsi forsan oblatæ Conductorem expellat & contrahentem

recipiat *d. c. 1. X. de loc. & cond.* Præterea cui-
libet Conductori durante contractu, ideoque
injuste, dejecto, remedium canonis *Redin-
tegranda caus. 3. quæst. 1.* contra dejectum
competit. Canon enim, qui (utut alioquin
de Episcopis loquens) tantum remedium ali-
quod favorable ex sententia communiter &
in praxi recepta etiam ad Laicos applicatur,
testibus *Roland a Valle lib. 2. conf. 50. num. 2.*
Menoch. de recuper. poss. remed. 15. num. 13. &
seqq. dicit: *Restituenda sunt omnia expoliatis*
vel ejectis Episcopis &c. per quascunque injustas
causas res Ecclesie vel proprias aut substantias
suas perdidisse noscuntur &c. Cum itaque res
conductæ quodammodo nostræ sint, & ad
substantias nostras pertineant *d. l. 5. ff. de in-
jur.* Et hoc remedium non tantum *spoliatis*
(quo nomine proprie veniunt illi, qui de pos-
sessione Civili dejecti sunt) sed etiam *ejectis*
(qualis locutio etiam ad eas, qui tantum na-
turaliter possidere aut in possessione esse di-
cuntur, ideoque ad Conductores pertinet *l. 54.*
s. 1. l. 61. pr. ff. loc. cond. l. 3. l. 15. Cod. eod.)
competat, recte concluditur, hoc remedium
etiam conductoribus juste dejectis competere.
Quæ sententia etiam communi Dd. calculo
H est

est approbata testibus *Socin. in l. rem quæ nobis 15. ff. de acq. poss. n. 6. Ripa ibidem n. 21. Nat. ta vol. 3. cons. 563. n. 29. Cæsar. Contard. in l. un. Cod. si de mom. poss. fuerit. appell. lim. 21. num. 2. Clud. rer. quotid. c. 1. num. 111. Caroc. de loc. & cond. p. 2. rubr. de remedio canonis redintegranda. Plane Menochius de recuper. poss. remed. 15. n. 45. & seqq. cum aliis ibidem allegatis Doctoribus existimat, verba illa: *exspoliatis & ejectis* unum idemque significare & tantum de veris possessoribus spoliatis & ejectis intelligenda esse, ideoque nudis detentoribus hoc remedium non competere. Cujus opinio quidem quoad ejusmodi nudos detentores, qui vel nullius vel saltem non suæ sed alienæ utilitatis gratia rem detinent, uti sunt procurator, hospes, servus, filiusfamilias, depositarius &c. admitti potest: Alia autem est ratio usufructuarii, coloni, Inquilini, & commodatarii, etsi enim hi jure civili non possidere credantur, attamen usus gratia in possessione sunt. *l. 6. §. 2. ff. de precar.* ideoque si ante finitum tempus contractus, quo usus rei ipsi promissus est, dejiciantur, injuste dejiciuntur, consequenter remedium hujus Canonis ipsis competit. In his igitur communis opinio*

nio multo magis locum habet. Sed potissima difficultas adhuc in eo residet, utrum hoc remedium conductori etiam contra dominum ejusque singularem successorem detur? hoc unanimi consensu negant Doctores, propter traditionem suam: *Emptor non tenetur stare Colono: Caroc. supra cit. loc. ibique Dd. allegati.* Sed, quia hæc traditio eo sensu: quasi conductor nullatenus, ac nequidem quoad sustinendam exceptionem ex contractu venditoris, Colono stare teneatur: erronea est, canon autem indefinite contra quemcunque alterum injuste dejicientem restitutionem ablati concedit, firma manet conclusio, quod hoc remedium cuilibet conductori contra Locatorem ejusque successorem, utut singularem intempestive dejicientem competat, & consequenter conductor ante finitum contractum singulari successori non tantum non cedere teneatur, sed etiam de facto ab eodem expulsus restitui debeat. Canon enim non possessionis aut personæ dejicientis qualitatem, sed tantum dejectionis injustitiam respicit.

§. XVII.

Atque hoc etiam Naturali rationi, quæ lex quædam tacita & divina providentia inter

H 2

ho-

homines constituta est l. 7. ff. de bon damn. §. 11. instit. de J. N. G. & Civ. & §. 11. instit. de rer. div. convenit. Uti enim Conductor passim in Jure Civili Naturaliter possidere dicitur l. 7. l. 11. ff. com. div. l. 2. §. 1. ff. pro hered. l. 38. §. 7. de V. O. l. 3. §. ult. cum l. seq. ff. ad exhib. Ita etiam naturaliter, id est inspecta rei veritate (arg. l. 30. Cod. de jur. dot. verb. naturaliter) vere possidet. Detinet enim rem conductam animo sibi eam habendi: in quo essentia possessionis consistit l. 1. pr. §. 3. 9. 20. l. 3. l. 4. l. 41. l. 46. ff. de acq. poss. l. 67. pr. ff. de furt. l. 2. Cod. de præscr. 30. ann. Struv. exerc. 42. th. 3. Et quamvis rem conductam non animo Domini, in quo proprie possessio Civilis consistit, detineat, suæ utilitatis tamen gratia eam detinet, in quo iterum essentia possessionis Naturalis consistit, & cujus intuitu aliis etiam non Dominis possessio Naturalis asseritur. Ita enim naturaliter possidet creditor pignoratitius l. 7. §. 12. ff. com. div. l. 35. §. ult. l. 40. §. ult. ff. de pign. l. 31. ff. de acq. rer. dom. l. 13. §. 1. ff. qui satis d. cog. l. 31. ff. de pign. & hypoth. i Superficiarius l. 1. §. 1. & 2. l. 2. ff. de superfic. is qui precario rogavit l. 15. §. 4. ff. de precar. l. 3. l. 5. ff. de acq. poss. l. 13. §. 1. ff. de publ.

publ. in rem act. Usufructuarius l. 12. pr. ff. de acq. poss. Sequester apud quem omittendae possessionis causa res deposita est *l. 17. §. 1. ff. depos. l. 39. ff. de acq. poss.* Imo manifestus fur & praedo *l. 1. §. ult. ff. uti possid. l. 6. ff. de acq. poss. l. 67. pr. ff. de furt.* Quidni igitur possessio Naturalis Conductori qui actus possessionis, utendo re conducta ut Dominus, & quidem suae utilitatis gratia, exercet, asserenda erit? Cui enim competit definitio eidem etiam competit definitum. Et si usufructuarius, & qui precario rogavit, naturaliter possidere potest, quidni etiam Conductor? Uterque enim ex illis non magis animum habet rem alienam usus gratia habendi, quam Conductor. Imo is qui precario rogavit, cum is ad nutum Domini rem quovis tempore restituere teneatur *l. 1. §. t. t. ff. de precar.* Ideoque de usu rei sibi nihil certi promittere possit, tantum animum sibi habendi quantum Conductor, cui ad certum tempus usus est concessus, non habet aut habere potest. Et quid inter possessionem usufructuarii & Conductoris interest? Profecto nihil. Etsi enim usufructuario simul jus in re, ad proprietatis causam pertinens, competat, haec tamen cum

possessione nihil commune habet *l. 12. §. 1. ff. de acq. poss.* quoad possessionem enim solus animus habendi spectatur, ejusque intuitu etiam fur & prædò, qui tamen, cum invito Domino rem adepti sunt, ob defectum tituli vel causæ possidendi nullum jus in re habent, aut habere possunt, possident. Accedit, quod usufructuarius cum Inquilino & Colono comparatur, eique æque ac his possessio denegatur *l. 6. §. 2. ff. de precar.* Si igitur salva juris ratione usufructuarius, & ad exemplum ejus Inquilinus, nihilominus loco possessoris constitui, iisque pro defendenda sua possessione remedium dari potuit, uti supra §. 15. dictum est. Sane a ratione prorsus alienum est, possessionem ejusque effectus soli Colono Jure Civili denegari.

§. XVIII.

Falsa igitur hypothese nititur Jus Civile, dum Conductori, maxime autem Colono, possessionem naturalem denegat, & respectu ejus possessionem vacuum, & consequenter a quovis, etiam extraneo (*vid. l. ult. ff. de vi & vi arm.*) occupabilem habet, siquidem huic vacuo non tantum sensus communis, sed etiam Jus Civile alibi contradicit, ita enim Paulus

lus scribit in *l. 2. §. 1. ff. act. empt.* *Vacua possessio Emptori tradita non intelligitur, si alius in ea Legatorum fidei commissorum servandorum causa in possessione est, vel creditores bona possideant, idem dicendum est, si venter in possessione sit, nam & ad hoc pertinet vacui appellatio.* Hi autem non magis quam Conductor possident, sed rem tantum custodiae causa detinent *l. 3. §. ult. l. 10. §. 1. ff. de acq. poss. l. 12. ff. ex quib. caus. in poss. eat.* Nec ad rem facit, quod habeant jus in re, pignus scilicet praetorium: Siquidem proprietas (ad cuius causam pignus pertinet) nihil commune habet cum possessione, ideoque quando quaeritur, an hi possideant nec ne? non inspicitur an jus in re habeant, sed an rem ipsam detineant animo alicujus utilitatis aut compendii causa sibi habendi: Hujus intuitu igitur vacuum esse possessionem ejus rei quam illi detinent, ibidem negatur. Cum itaque Conductor non nudae custodiae, sed usus sui gratia, in quo commodum possessionis maxime consistit *l. 11. ff. de vi & vi arm.* rem conductam detineat, sane possessio rei conductae multo minus vacua dici potest. Similiter huic vacuo contradicit Javolenus in *l. 79. ff. de*

de solut. & liber. ubi possessionem ejus rei,
 quam alius *corporaliter detinet* (uti Condu-
 ctor) per traditionem quæ longa manu (ocu-
 lis scilicet & affectu) fieri dicitur, in alterum
 transferri posse negat, quæ tamen alioquin,
 si res naturaliter vacua esset, omnino in al-
 terum transiret *d. l. 79. & l. 1. §. 21. l. 18. §. 2.*
ff. de acq. possess. Accedit, quod possessio, &
 utrum aliquis possideat nec ne? non a dispo-
 sitione Juris Civilis dependeat, sed a facto de-
 tentionis alicujus rei cum animo eam sibi ha-
 bendi, ideoque res facti sit. Ubi igitur talis
 detentio, ibi etiam possessio est, nec ejusmo-
 di factum a Jure Civili infirmari & possessio-
 tali detentori negari potest, uti Paulus docet
 & exemplis declarat in *l. 1. §. 3. & 4. ff. de acq.*
poss. Præterea etiam hypothesis illa, quod
 Conductor non possideat, peccatum fovet,
 ex ea enim licentia Conductorem propria &
 privata autoritate expellendi & hoc modo
 fidem contractus rumpendi fuit, uti supra
 ostensum est. Rumpere autem fidem con-
 tractus est contrahentes decipere *l. 51. Cod. de*
Episc. & cler. l. pen. Cod. de pact. & consequen-
ter peccatum l. 1. ff. de constit. pecun. Et quam-
 vis Emptor similisve singularis successor cum
 Con-

Conductore non contraxit, ideoque eidem
 ex contractu Locatoris agenti stare non te-
 netur, quoniam tamen omne jus suum a Lo-
 catore habet, & ex ejus persona lucrum ca-
 pit, ad præstandum factum ejus eatenus sal-
 tem, ut exceptionem ex ejusdem contractu
 adversus se admittat, & Conductorem uti
 frui patiatur, ex æquitate naturali obligatus
 est. *l. 6. ff. de except. l. 177. pr. l. 149. ff. de R. J.*
junct. l. 1. pr. ff. de O. & A. verb. aut proprio
quodam jure ex variis causarum figuris. Con-
 tra quam, si intempestive conductorem ex-
 pellit, omnino peccat. Nec movet, quod
 Locator, si ipse conductorem intempestive
 expellat, aut alienatione vel venditione rei
 locatæ ansam expellendi singulari successori
 præbeat, rupturam contractus impune non
 ferat, sed ejus nomine ad interessè Condu-
 ctori teneatur; & consequenter damnum per
 intempestivam expulsionem illatum hoc pa-
 cto reparari possit ac debeat: Siquidem con-
 tra rationem juris non tantum est, ut loco
 usus, qui Conductori ex contractu debetur,
 ipsi invito actio contra Locatorem, adeoque
 aliud pro alio, obtrudatur *l. 2. §. 1. ff. de reb.*
I
cred.

cred. l. 16. Cod. de solut. sed etiam remedium hoc reparandæ injuriæ per intempestivam expulsionem illatæ propter difficillimam probationem ejus quod interest, ob cujus defectum plerumque ad exiguam & justa minorem summam deduci solet, teste Venulejo in *l. ult. ff. de stip. præc.* ineptum & inidoneum, & consequenter remissio conductoris ad Locatorem pro exigendo interesse prorsus iniqua conditio est, quæ alteri per alterum offerri non debet *l. 74. ff. de R. I.* Maximus autem nævus Juris Romani in eo adhuc residet, quod Locatori ejusque successori contra fidem contractus privatam & violentam expulsionem, & simul Conductoris facultatem isti expulsionem resistendi permittit. Quod sane nihil aliud est, quam partes inter se committere, ut viribus suis experiantur quis alterum superare valeat. Ex quo conflictus tumultus & cædes oriri necesse est, qualia in Republica Christiana non toleranda, multo minus sufflaminanda quin potius præscindenda & acriter compescenda sunt, *l. 176. ff. de R. I. l. 13. ff. quod met. caus. l. 13. §. 3. ff. de usufr. l. pen. & ult. ff. ad L. Jul. de vi priv. l. 7. Cod.*
unde

unde vi l. 3. §. 6. l. 10. §. 2. cum l. seq. ff. ad L. Jul. de vi publ. junct. Deutron. cap. 24. vers. 6. ubi Deus T. O. M. sancit. Cum repetes a proximo tuo rem aliquam, quam debet Tibi, non ingredieris domum ejus ut pignus auferas: Si igitur privata executio ne quidem in verum debitorem permessa est, multo minus singulari successori, cui Conductor nihil debet, eum propria autoritate usu rei conductæ intempestive spoliare licebit.

§. XIX.

Plane Interpretes nævum hunc Juris Romani dissimulant, & adversus resistantem vim non adhibendam, sed judicio opus esse contendunt *Gloss. & Dd. in l. æde 3. Cod. de loc. & cond. & l. Emptorem 9. Cod. eod. Anton. Faber in Codice suo lib. 4. tit. 41. Coler. de process. execut. lib. 1. cap. 2. num. 176. Carpzov. p. 2. constit. 37. def. 7. Struv. Syntagm. Jur. Civ. Exerc. 24. th. 12. & 13.* Quæ quidem sententia, quoad interdictam violentam expulsionem, utut a ratione Juris Civilis aliena, saltem æqua & favorabilis est, ideoque merito in foro obtinet. Quod autem singulari Successori officio

judicis Conductorem etiam ante finitum tempus expellendi facultatem concedant, & conductori adversus istam iniquam expulsionem facultatem se defendendi & excipiendi adimant, eique præterea de facto expulso citra distinctionem inter Colonum & Inquilinum, & utrum in continenti an ex intervallo dejectus sit? remedium recuperandæ possessionis denegent, & possessionem Conductoris pronuda & Asinina detentione habeant, non tantum a naturali ratione prorsus alienum est, sed etiam ipsi Juri Civili contrariatur & perniciosus error est. Accedit quod injuria, quæ Conductori intempestiva illa expulsionem inferitur, per remissionem ejus ad Locatorem ejusque hæredem ad præstandum interesse reparari non possit. Præterquam enim, quod actio pro consequendo interesse *per supra §. præcedente adducta* idoneum ejusdem rei remedium non sit, multo iniquior adhuc conditio conductoris sit, si pro probando & exigendo interesse ad nostra judicia remittitur. Jure enim Civili, unde remissio hæc procedit, modus procedendi in judiciis non adeo sumptuosus & prolixus est, siquidem prima
in-

instantia in causa Civili triennio post litem contestatam terminatur *l. properandum 13. §. 1. Cod. de judic.* & processus appellationis ultra annum non extenditur, nisi per iudicem steterit, aut inexorabilis causa acciderit appellanti, quò casu biennium ei conceditur *l. ult. §. 4. Cod. de temp. & rep. appell. Nov. 49. in pr. & hinc desumpta Authent. Ei qui appellat. Cod. ead.* Præterea appellare non licet, nisi a sententia definitiva *l. 21. l. 36. Cod. de appell.* & eodem Jure Locator victus necessario in expensas condemnandus est. Adeo quidem, ut iudex hanc condemnationem prætermittens expensas victori ex propriis refundere teneatur. *d. l. properandum §. 6. Cod. de judic.* Jure autem Canonico, secundum quod in judiciis nostris potissimum proceditur, & in praxi forensi longe aliter se hæc omnia habent, atque exinde ob nimias istas tergiversationes & moras judiciales, quas jus illud & practico- rum traditiones Reis suppeditant, & ob multitudinem instantiarum, lites fere immortales fiunt. Præterea victus raro in expensas condemnatur, sed ille plerumque & ut plurimum ex causis in jure parum fundatis & fri-

volis compensari solent. Quid igitur Conductor, qui ad exigendum interesse, quod natura sua facti incertissimi adeoque difficilimæ probationis est, & consequenter formalem processum requirit, ex ista actione, etiam in justissima causa, sibi promittere poterit, præsertim, si in adversarium potentem, iniquum rixosum vel alio modo molestum & difficilem incidat? Profecto etiamsi interesse suum probet idque ei adjudicetur, computatis laboribus, molestiis & expensis, Nihil! Hic enim vulgaris hodiernorum processuum, prob dolor! exitus est, uti experientia testatur, & nævum hunc judiciorum cum aliis notat Carpzov. *Jurispr. for. p. 1. constit. 1. def. 9.* Remissio igitur Conductoris ad exigendum interesse a locatore ejusque hærede in effectu elusoria est, & per hanc manifesta injuria conductori infertur.

§. XX.

Econtrario autem Emtori similive successori singulari hoc pacto nulla fit injuria, si ei ante finitum locationis tempus res locata non cedatur, siquidem detentio & usus ille Conductoris impedimento non est, quo

quo minus possessio & dominium ad Emptorem transeat *l. ult. ff. de jur. fisc. l. 13. §. 11. de act. empt.* Emptor itaque hoc modo vicem Locatoris subit pensionem a Conductore recipiendo & ita re sua fruatur. *l. 39. ff. de usufr.* Imo, & si eo fine emerit, ut principali re statim fruatur, hoc tamen Conductori, ut tertio præjudicare non poterit, sed si Emptor spe sua frustratur, sibi imputet, quod rem alteri locatam, adeoque ratione usus alienam, emerit. Sin autem ignorans rem locatam emerit, & læsum se esse putet, venditorem, cum quo contraxit, & qui ad tradendum se obligavit & tenetur, conveniat, ut ei rem venditam tradat, vel, si non possit, interesse præstet: Cum Conductore autem non contraxit, ideoque nulla hic subest obligatio, qua hic illi cedere teneatur, quin potius hoc ipso, quo Emptor in jus venditoris & locatoris successit, ejusque personam repræsentat, ejus factum præstare & usum rei durante contractu conductori concedere naturaliter obligatus est, ideoque eum citra manifestam injuriam ante finitum contractum expellere nequit. In summa juris ratio & æquitas passim exigit, ut Conductor durante

rante contractu etiam contra singularem successorem in possessione sua defendatur, cuius in iudiciis Christianis merito potior habenda est ratio *l. placuit. 8. Cod. de iudic. l. 90. ff. de R. I.* Sicut igitur ob hanc æquitatem Belgarum & aliarum civitatum Statutis hæc parcœmia: *Huyr gaet voor Koop: recepta est, Vinn. in §. ult. instit. de loc & cond. Grot. lib. 3. introd. c. 19. Gudelin. de jure noviss. l. 3. c. 7. Grænewegen de LL. abrogatis in l. 9. Cod. de loc. & cond. & allii ibidem allegat. Dd.* Ita etiam in nostra Facultate secundum illam subinde pronunciamus; idque merito: Ubi enim Jus Civile peccatum fovet, in foro Christiano attendi non debet *c. ult. X. de præscript. ibique Canonistæ comm.* Et veterum quorundam Jctorum sententia, quasi communis error jus faciat, jamdudum explosa, communis schola recte statuit, quod a communi opinione, si manifesto errore & iniquitate laborare deprehendatur, in iudicando recedi possit ac debeat *per l. 5. §. 2. ff. de impens. in res dot. fact. Mascard. de prob. vol. 3. concl. 1138. num. 3. & 6. Hartman. Pistor. lib. 2. quæst. 36. n. 3. & lib. 3. quæst. 1. n. 38. Nebelkrü l. 1. decis. 1. Steph. Natben. de justit. Vuln. in opin. c. 3. num. 2.*
Hahn.

Habn. ad Wesenbec. tit. ff. de usucap. num. 14. Struv. syntagn. jur. civ. exerc. 2. th. 51. Recte omnino: Sicut enim minime sunt mutanda quæ interpretationem certam (non erroneam) semper habuerunt l. 23. ff. de LL. ita e contrario, quod non ratione introductum de errore primum, deinde consuetudine obtentum est, in aliis similibus non obtinet l. 39. ff. eod. Et quid multis? Imp. Justinianus secundum erroneam & iniquam sententiam, utut multitudine authorum receptam, judicare nominatim prohibet, & e contrario unius opinionem quamvis singularem, modo æquiolem & veriorem, in judicando attendendam precipit in l. 1. §. 6. Cod. de vet. jur. enuel. verb. Sed neque ex multitudine auctorum, quod melius aut æquius est, judicatote, cum possit unius forsitan & deterioris sententia & multas & majores in aliqua parte superare. Quod ipsum etiam Jus Divinum inculcat Levit. 23. vers. 2. Sicut igitur sententia: Kauff hebt Miethe nicht auf: utut singularis non tantum æquitati naturali, sed etiam juri communi convenientior est, ita etiam secundum eam non attenda opinio e contraria, quamvis communi, in foro Christia-

K

no

no pronunciandum esse merito concludo, &
monito Apostoli: *Ne quis opprimat ac defraudet fratrem suum in negotio, propterea, quod altor est Dominus de omnibus his: Epist. i. ad Thessalon. c. 4. vers. 6.* discursui huic colophonem impono.

FINIS.

194
93

287
179.10

6078

NI ZOLLII

ET PROFESSORIS IVRIS IN
AVMBVRGICA PRIMARIJ

iethe nicht auf,

E
NTATIO

OD. DE LOC. ET COND.

A
ENTIA ET HINC
RIS PAROEMIA

vor Siethe

VS REFELLITVR.

A E
SCHILLII 1742.

